

M. Nemzeti Múzeum

Budapest

MUNKA

Megjelenik pénteken este.
Előfizetési ár: negyedéves 2 pengő.
Postacsekk: 22.764 szám.
Apróhirdetések: az arannyal 8 fillér, a legkisebb hirdetés 1 Pengő.

Feladv. szerkesztő és kiadó: Dr. Lapsánszky János

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Laptulajdonos: „A Munka” lapvállalat.

Lapvezér: Köntözy Károly

XVIII. évfolyam, 43. szám.

Ára 16 fillér

Szállótarján, 1940 október 19

Az új alap: a munka.

A törvényhozás, amelybe új színt hoztak a behívott erdélyi képviselők, megszavazta a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem visszahelyezését és a szegedi Horthy Miklós Egyetem felállítását. A kolozsvári magyar egyetem 32 év után a hónap utolsó hetében újból megnyílik és az ünnepi megnyitón a kormányzó is részt vesz a kormány tagjaival együtt. Az erdélyi képviselők a miniszterelnök elmondásának megfelelően külön parlamenti csoportot alkotnak. Erdély legfontosabb és legidősebb kérdéseinek megvitatására az erdélyi képviselők a visszatért terület gazdasági és kulturális vezetőivel együtt nagyszabású értekezletet tartanak és határozataik alapján teszi meg a kormány Erdélyt érintő legközelebbi intézkedéseit. Az országgyűlés ciklusát kormányzói kéziratral bekezesztették és az új ciklust megnyitották. Erre azért volt szükség, hogy az erdélyi képviselőket is beválasztassák a bizottságokba és a tisztikarba. Ez megtörtént és a parlamenti munka most már az ő bevonásukkal folyik tovább. A pénzügyminiszter rövidesen benyújtja a jövőévi költségvetést, amelynek letárgyalása lesz az új ciklus első nagy feladata. Utána sor kerül a III. zsidójavaslat tárgyalására, amely a miniszterelnök szerint rövid, világos és radikális lesz. A javaslat az igazságügyminisztériumban készül és befejeződéshez közeledik. A javaslatról az igazságügyi államtitkár úgy nyilatkozott, hogy a zsidótörvényt végre úgy kell megalkotni, hogy ez a nehéz probléma végleg lekerüljön a magyar élet napirendjéről.

Sok szó esik mostanában a német-olasz elgondolásoknak és a fasizmus és nemzetiszocializmus eszméjének megfelelő Európa új rendjébe való beilleszkedésünkről. A miniszterelnök is tett ezirányban kijelentéseket, most pedig a pénzügyi, ugyancsak az igazságügyi államtitkár is beszélt erről. Igen érdekes volt a pénzügyi államtitkár megnyilatkozása azokban a napokban, amikor az olasz és a német nemzetgazdasági miniszterek Berlinben Európa jövő gazdasági rendjéről tanácskoztak.

Azt mondotta egyebek között a pénzügyi államtitkár: tudjuk, hogy a pénz nem cél, hanem csak eszköz, tudjuk, hogy az arany nem chimera, a pénzzel értéket csak mérni lehet, de önmagában nem lehet érték a pénz. Mi azt hirdetjük, — folytatta — hogy a liberális pénzügyi politikával szemben új alapokon kell dolgoznunk. Új alapot kell keresni, és ez az új alap a munka. Nem az arany, hanem a munka teszi egy nemzet gazdaságát. Hogy az valóban így

van, azt a német és az olasz felemelkedés beszédesen igazolja. De bizonyítja a közelmúlt magyar példája is, amelyre hivatkozott az államtitkár, amikor azt mondta: hogyan lehetett volna az országot felfegyverezni, függetlenül attól, hogy mennyi az aranya, ha ragaszkodtunk volna a konzervatív politikai elvekhez. Ebben aztán pártkülönbség nélkül minden jó magyar egyetért, amint abban is, hogy minden munkásképzés munkát s minden munka után megélhetést, — még pedig tisztességes megélhetést, — kell biztosítani és ebben különféle, rég idejű pénzügyi elméletek nem állhatnak ellen akadályt.

Az új Európáról budapesti előadásában többek közt ezt mondta Freisler Roland német államtitkár:

az új Európát Magyarország éppoly mértékben megérti, mint Németország és Olaszország. Az új Európa minden egészséges fejlődést előmozdít majd, tárgyilagos rendet teremt, amely erős, szerves és igazságos lesz és megvalósítja Európát szabad népeinek közösségévé.

Ezzel kapcsolatosan a magyar igazságügyi államtitkár azt mondta, hogy a jövő súlyos feladatok elé állított bennünket; egy új jászulett Európát keretein kell elhelyezkednünk úgy, hogy abban is tevékeny részt vehessünk és betölthessük történelmi küldetésünket: büszkéek vagyunk arra, hogy a népi gondolat, a szociális eszme jelentőségét mi ismertük fel elsőnek és a zsidókérdésre mi hívtuk fel a világ figyelmét először. Újból nagy feladat előtt állunk: Valóságunk új országot kell teremtenünk a régi helyébe. Az alapelv: a magyar faj megerősítése.

volt ez, örömtől könnyező szemekkel hallgattuk ennek a történelmi eseménynek rádióközvetítését, noha csak néhány száz négyzetkilométernyi elszakított földet, a földet visszazárunk a még hosszú, nehéz beteknek kellett eltelnie, amíg Horthy Miklós fehér lován, az egész magyar Felvidék visszacsatolásának ünnepén vonulhatott végig Kassá Igutáján.

Azóta az elmúlt két esztendő alatt sokan tapasztaltuk, hogy a Felvidékre hazakerült magyarok másképpen nézik a magyar problémákat, mint az anyaországban. Sajnálatosan hallottuk a visszatért magyarok panaszkodását, elégedetlenségét, sőt több esetben a volt csehszlovák állam egyes intézkedéseinek feldühítő, kulturális és szociális téren való nagyobb fejlettségét. Azt is sokszor hallottuk, hogy a megszállás alatt mennyivel kulturáltabb s fejlődött egyes községek a főleg városok képe s az utalózat. Tapasztaltuk, hogy ahol a cseh bürokrácia szellemiségének s a hadászati szempontú ügykezelés, ott épült új középület, vagy a régi lett megnagyobbítva s velejáróan megszépítve. Utalózatot is építettek, de ez is inkább „stratégiai” szempontból történt, hogy könnyebben menekülhessenek a harcra szólítottakkal, ha majd egyszer kerekítik őket. De különben...

E sorok írója, idej rövidre szabott szabadsága alatt, most, október elején, szép őszi mappusében elindult a visszatért Felvidék északnyugati tájának beutazására. Két esztendő óta hívta, vonzotta ez a táj. Ez a vonzás szinte honvágyá válik, mert benne, hiszen régi, három-négy évtizedes viszonylatok öröme fűlölte. A hallottak révén képeletében megélték a régen látott falvak, városok s a részben családi vonatkozások s kiadókori emlékek és baráti élmények elevenekké látomásultak.

Ezekről az emlékekről felfrissülten ültem fel itthon az autóbuszra, hogy ezen a praktikus járművön Balassagyarmatra át Drégelypalánk, Ipolytér, Léva, Érsekújvár helységekre ellátogassak. Ipolytér mintegy tizenkét közszéket futottunk le, resztül, de a fejlődésnek semmi nyomát nem láttam. Templomok, iskolák, község- és lakóházakról egyaránt a világháború előtti békevilág palinájára állott az októberi napocska s az utalózat „lelődeszt” legjobban az jellemzte, hogy minden kisebb patak, árok felett épített hid előtt az utasokat leszállították az autóbuszról, hogy gyalog menjenek át, mivel a „kiérdemesült” hidak a megterhel

A visszatért Felvidék egy részében.

Két esztendeje, hogy a magyar lélekből, mint rettentő nyomás, hirtelen enyhülésnek zsilipsüvítése, felszakadt az ujjongó kiáltás: Ipolytér! Ennek az egykori magyar megyeszékhelynek a cseh járom alól való felszabadulása volt az első lépés a Felvidék és a Kárpátok hátsó részének diadalmos útján. Most két éve ezzel kaptuk első kézzel fogható eredményt a nevezetes bécsi döntés után megindult komáromi tárgyalásoknak. Emlékezzünk csak vissza, micsoda izgalom és válságok közt folyt az alku a céljainban rendíthetetlen magyar kormány és az akkor már bomladozó csehszlovák államalakulat képviselői közt. Viharfelhők feketeségében piszkáltak a magyar remény és a revízió követelésének menny-

dörgéstől kisérve villódzott a magyar elszántság. Emlékezzünk csak, mit jelentett ezeknek az időknél irtózatosszerűségében, hogy egy októberi napon Magyarország kormányzójának parancsára dicsőös honvédségünk előcsapatai — végre! — átléphettek az Ipolyt, a keskeny folyócskát, melynek ártalmatlan neve husz éven át mint „természetes és stratégiai határ” diszgett Trianon hamislistáján.

Emlékezzünk csak vissza, amikor az állomás, a kies Ipolytér és közvetlen környékének népe mámoros boldogság, kámbóltak a gyűlölt, idegen határossorompokat és a szeretet, a lelkesedés virágszöngyét terítették a bevonuló magyar katonák elé. Szép és boldog nap

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Magyar testvérek!

(Itta és felolvasta az acélgyári Olvasóegylet „Erdélyért” eszjén BORSOS GÁBOR tanító.)

Észak-Erdély és a Székelyföld végre visszatért hazánkhoz. Huszonkét év óta vártuk ezt a pillanatot és most, hogy valóra vált álmunk, boldog örömben uszók országunk apraja, nagya.

A rádióon keresztül hallották az ujjongás hangjait, amellyel az erdélyi magyar falvak és városok népe a felszabadító magyar hadsereg csapatait köszöntötte. Husz esztendő minden fájdalma, reménye, s a felszabadítás minden öröme, hálája benne harsogott ebben az ujjongásban. Nem célok ezekről beszélni, nem is nagyon tudnék. Mi ugyanis kevés diadalnapon mentünk keresztül. Oláh vidéken jártunk s csak most nem régen értünk székelyföldre. Néhány napos szabadságot töltöttem most itthon és ha az élmények frissek is még, talán nem egészen rendeződtek. Úgy gondoltam tehát feladatokat megoldani, hogy a 680 km-nyi utat gondolatban megtegyem meggyőzően, s helyenként megállok — úgy mint akkor — pihenni.

Este 8 órakor, léptük át a határt s értünk Máramarosra. Virágdombok állottak az ablakok, magyar néző minden házon. Kicsit fáradtak voltak, már az ün-

neplők, de ütemesen hangzott fel sok-sok torokból: Éljen a magyar hadsereg. Százak dobálták a virágot, öregek és fiatalok sirtak, daloltak. Pedig mi előttünk már sok alakulat elment, Talán nem is maradt ebben a városban virág; mindent a honvédek szórtak.

Aknasubátgon keresztül uttalan-utakon mentünk. Beosztásomnál fogva néhány kerékpárossal elől jártam. A hegyoldalakban bevenyészett földhányás, elszórt gerendák cölöpök. Rengeteg spanyolbák, szögcsődről volt errefelé. Akadályoknak készültek. Toprongós, mezítlás csoportok jönnek velünk szemben. Néhányan katonarubának vannak és — bocskorban. Izzadva tolnak felfelé a kerékpárt. A furdas öltözött emberek ijedten ugrálnak az út szélére, mintha legalább is teherautón jönnének. Alázatosan köszönnék, érdeklődéssel néznek. Az oláh armádia volt katonái.

Fáradtan érkezünk a Gutin alatti kis bányavárosba, Kapnikbányára. Gyönyörű diadalnapu, sok ember fogad — Munka úgy sincs — mondják a bányászok — s mi örömmel várjuk egész nap a magyar katonákat. Ebeket voltunk a sz-

üdvözlések után érdeklődünk, hol lehet valami enniivalót venni. A világszörnyű volt. A visszavonuló román katonaság a legembertelenebb módon kifosztotta a kis bányatelepet. Kihirdették elvonulásuk előtt, hogy minden ajtó, épület nyitva kell tartani. Elhordták az élelmiszereket s amit nem tudtak elvinni, azt elpusztították. A gyerekek keze tele volt gyönyörű ásványokkal. A katonáknak hozták. Valamit ajándékozni akartak, ez volt bőven s örömmel nyújtották át kincseiket.

Oláh-Láposon vártuk be a csapatt. Bocskoros emberek álltak a házak előtt. Barna, darócubány, fehér halonadrágban a férfiak, katricában az asszonyok. Széleskarimájú csucos szalmakalap a fejükön. Nagy szemekkel, megilletődve nézik a katonákat. Másfél napot töltöttünk ezen a helyen, sok volt. Rettenetes igénytelenségben, piszkokban élnek ezek az emberek. Minden nap eleddel a puliszkát s a gabonapálát. Egyetlen főzőedény a nagy, bizonytalan színű fazék, amelyet dohaszon mosnak ki, így a belső részére maradt rétegek nagyszerűen mutatják, hogy valamikor népesebb volt a család. Itt kellett főzni, idővel azonban a hátlak kiröpülték a főzőedény puliszkát is kevesebb kell tehát. A bocskor s az asszony értelmeiben a gyalog járni, igen ritka volt a gyalog. Nemhogy nem látnak, mostanában már csak a pórnak volt és ezért bizonyos hogy egy

hidak a megterhelt autóbusz alatt esetleg leszakadhatnak.

Ipolyságom is a huszonöt év előtti kép tárult elém a fölötté elhaladt idő zománcával. A főtere élénken népes volt ugyan, de ezt az aznapi vásár okozta csupán. Ipolyságról Léva felé kétszer a legújabb országhatárt szeltek át. Hévma-gyarád és Hontszántó községeket mint más államkötelekbe tartozókat láttam vi-szont. Magyar határhoz és tejeles száju el-szavak-katonák vigyáztak arra, hogy a kocsi utasai az „idegen” területen meg ne szaporodjanak, vagy le ne apadjanak. Fokozatosan hangolt le az addig látott kép, de Léva városa minden eddig táp-lált illúziómat szétszórtatta.

A IV. Béla király idejében épült város a megazsallás előtt jelentékeny kul-turális és gazdasági gócpont volt. Ma ha-tárváros lett a gyökereinek szála az új határon túl maradtak. A cseh uralom, mint szüntesztá magyar várost, szintén je-lentékeny elhanyagolást, mert a város-báza emeletrabuzásán, a rendőrségi épü-leten, a kórház bővítésén, pár utcának aszfaltozásán s a váromok egyik bástya-jának betonkupoláján (ugy néz ki rajta, mint nagyon öreg néni a legdivatosabb női kalap) kívül más fejlődés nem látható. Lakossága elszegényedett, elégedetlen egy-másiránt bizalmatlan. Heti piaca behoza-talban csekély és onellővő drága is. Ipara, kultúrája senyed, fejlődésképtelen. Este kilenc órákor már teljesen néptelen. Akivel beszéltem, az mind panaszokdott, igazság után áhított (?!) tanyar arccal s elkecseregett hangon. Kimentem a teme-tőbe egy kedves árszoh s a szép síremlé-kek és egyszerű fejfák ismerős neveit olvasgatva tapasztaltam, hogy a husz ez-repedő, szomorú idő alatt egyedül a teme-tő fejlődött.

Lévától délnyugatra menve kitárult a horizont, a Kis Alföld északi nyulvá-nyában elevenebb, lüktetőbb életet lát-tam. A falvak itt sem igazolták a csehek által hirdetett kulturális fejlődést, mert ami e tekintetben látható, az mind a táj-ból fakad. Magyar és szlovák ajku fal-vak szorgalma és kulturáltsága hirdeti, hogy lakossága a cseh impérium alatt is megőrizte józan gondolkodását és dolgo-zott, mint annakelőtte. Sem az autóbusz váltakozó utasait, sem Érsekújvár polgár-ságát sopánkodni, panaszkodni nem ha-loltam. Érsekújvár — Léva után — egy egészen, pezsgő élet látványát nyuj-totta, ami azzal magyarázható, hogy min-den irányban elágazó gyökerei mind fe-léje szivják a gazdasági élet éltető ned-vét. Utcai, magán- és középületei a ter-mészetes fejlődés folyamatát mutatják. Egyedül a magyar problémák szemléte-ben láttam itt is, mint általában minde-nütt a hazatért Felvidéken, közöttük és magunk közötti különbséget.

A sok panasz között egyik legálta-lánosabb, az anyaországból a Felvidékre

került hivatalnokok ellen irányul. Ha en-nek a panasznak megkeressük az okát, az egyik legfontosabb problémára muta-tunk rá és rajta keresztül könnyen meg-határozhatjuk azt a különbséget, ami az átlag-magyarok gondolkodásában mutat-kozik. A cseh bürokrácia, bár a Felvi-déken magasabbrendűségérzetben szene-vedett, tisztában volt azzal, hogy a közönség érdekei legalább annyira fontosak, mint az egyéni érdekei. Röviden: minden cseh tisztviselő érezte, hogy először tisztviselő és csak azután magánember. Ennek ugy-kifélé, mint befelé meg tudta adni a meg-felelő formát.

Ezzel szemben minden magyar tiszt-viselő elsősorban ur és csak azután a köz szolgája. Ez a különbség az oka a felvidéki magyarság elégedetlenségének. Nehezen tud bozázskolni az új formák-hoz és formalitásokhoz, hiszen husz év alatt megszokott egy minden formáságtól mentes rendszert.

Ez készletti meggondolásra a felvi-déki átlagmagyart. A husz év alatt nem nevelték bele a szociális érzéket, mint azt sokan hiszik az anyaországban, de látszólag mégis több benne a szociális érzék, mint az anyaországbeli átlagban. Pedig egyszerűen nem tudja megszokni az itteni közigazgatási rendszert, mert husz év alatt elsökött föle, vagy soha nem is ismerte. Csak most fedezi fel, hogy az anyaország életstílusa tele van rendi jellegű gátakkal. A kisebbségi sorsban nem akarta észrevenni a demok-ratikusság életformák elnyelést és előfordult ezekből, de ma, amikor az elfogódottság paraszt enyhül, észrevesszük, hogy voltak az akkori életnek bizonyos előnyei, ha nem is az ő számára. Ez készletti arra, hogy az itteni hibákat meglessa.

Megállapítom közelebb áll a való-sághoz, mint az az állítás, amely szerint a kisebbségi sors közelebb hozta a tár-sadalmi osztályokat. Éppen elegendő hallot-tam most a magyar paraszt husz év alatti magaráhagyottságáról és azt is hogy a paraszt csak az adószedőnek és a kor-tesnek okozott gondot. A kortes annyi szociális frázissal operált, hogy az átlag-magyaroknak méltán volt gyanús véle-ménye a társadalmi kérdésekről.

Egybehangzó panaszoként hallottam sokaktól azt is, hogy ha a fiatalok, akik tényleg látták a tennivalókat, élesen ta-láltak beszélni, kisütöttek rájuk, hogy „kommunisták”, vagy „becsebeltek.” S így kergették a fiatalok legjobbjait a két-szecsbeesésbe azok, akik különben a leg-szebb szavallat küldetésükről. S minél több fiatal zártak ki a konstruktív mun-kából, annál inkább igyekeztek szociáli-san csengő frázisokkal helyettesíteni a tettet

Ne higgye tehát senki, hogy a felvi-déki átlagmagyar szociálisan érzésű volt valaha is, mint az anyaországbeli. Egyszerűen zavarja őt a sok formáság,

amibe belekerült. Eszébe jutnak a régeb-bi politikai frázisok és kezdi érezni, hogy mégis csak volt mögöttük valami igazság.

Veszedelem jelenség ez. Mert a demagógia kihasználhatja és a felvidéki magyar könnyen a politikai demagógia martalékává lehet.

Az a nagy megértés, amit a Felvi-dék egy idő óta a társadalmi kérdések iránt mutat, amint alkalmam volt most tapasztalhatni, ugyanolyan veszedelem, mint az anyaországi átlagmagyar meg nem értése, mert mind a kettő tájékozatlanság következménye és így könnyen, magyar hazánkra semmiképpen nem ki-váratos „mások” eszközévé válhat.

(—ány.)

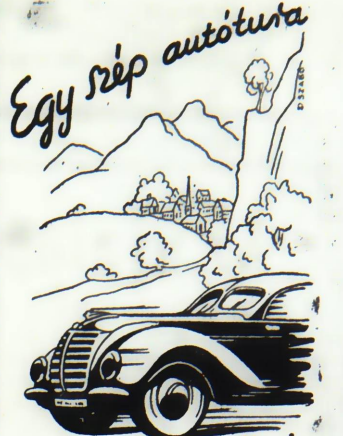
Mansz. beszámoló.

Az őszi időszak beálltával friss len-dülettel indul meg a Mansz. szerveze-tének változatos és a multban már annyi szép eredményt hozott munkája. A Mansz. Otthon már kilátást kapuit és sze-relettel várja minden csütörtökön délu-lán 4 órákor az asszonytestvéreket. Az otthoban a téli kézimunka-akció munkái kezdődnek meg, azonban, örömmel és szívesen látjuk a saját kézimunkával meg-jelenő asszonytestvéreket is, hiszen főcé-l a minél gyakoribb együttléti, közös cé-ljaink elérésének és a legcélszerűbb módo-knak megbeszélésére.

A mult évben oly nagy látogatott-ságnak örvendett ismeretterjesztő előadá-sokat ez évben is megrendezzük. Révay Sándor moziből jó voltából minden b-első pénteken rendelkezésünkre áll a városi mozgó helyisége. Az este 6 óra-kor kezdődő előadásokon városunk ki-váló előadói, ingyen filmbemutatók, stb. fogják a műsort változatossá és érdekes-sé tenni.

Számolva a háboruokozta helyzet élelmezési nehézségeivel, valamint az újabb orvosi kutatásoknak a táplálkozásra vo-nalkozó eredményeivel, elhatároztuk, hogy a tél folyamán népszerű főzőtanfolyamot nyitunk. A tanfolyam célja: minél szé-lesebb néprétegeknek közkinccsá tenni a modern népelelmezés elméletét és gy-aakorlati kiviteletét. A tanfolyam jelszava: olcsón, ízletesen és táplálóan főzni. A tanfolyam vezetésére sikerült a mult évi előadásaival oly kedvelté vált Bender Károly ny. igazgató-tanítót megnyerni, aki gazdag tapasztalatait szívesen és önzetlenül bocsátotta a Mansz. rendelkezé-sére. A tanfolyam kezdetéről és látoga-tásának módjairól az ismeretterjesztő elő-adásokon fogunk részletes felvilágosítást adni.

A reánkvaró munkák az itt fels-o-raltakkal természetesen távolról sem ér-nek véget. A szegénykonyha felügyele-

teinek ellátása, a karácsonyi segélyakció varrási munkái; a testvérközségek meg-segítésére irányuló gyűjtőmunka; mind-mind olyan problémák, melyek csak ak-kor nyerhetnek megnyugtató megoldást, ha minél többen keressük fel otthonu-nkat és részvesszünk a keresztültvitel mó-dozatainak megbeszélésén.

Nem volna teljes beszámolólnk, ha a legnagyobb elismerés hangján meg nem emlékeznénk arról a színter nélkül folyó lelkes munkáról, mellyel a Mansz. Leány-köre a nyári hónapokon át is minden szerdán megtartotta munkaösszejövetelét. Fáradtságot nem ismerő munkájuk egyik díszé és öröme helybeli szervezetünknek.

Rné.

IGMÁNDI KERESZTŐVIZ
minősége egyedül

kis kínálásra megették volna a fogkré-met. Itt mondotta az egyik acélgyári ka-tona, hogy ő itt lakásával, fizetésével fő-ispán lehetne. Elhittük neki, igaz volt.

Sófalva magyar község. Az első, ahol indulás óta magyar szót halottunk. Beszterce mellett van Beretere, szomszéd-ságában hatalmas söhgy csillag. Mennyi-re más volt itt a fogadtatás. A helybeli zenekar órákon át fújta a régi magyar nótákat. A házak tiszták, rendesek. Majd-nem minden családnál volt egy megfa-kult világháborús fotográfia és előkerül-tek a ládafiából Ferenc József, Vilmos császár féltve őrzött képei. Az asszonyok másnapra kenyert őrítettek, a tejért világ-ért sem fogadtak volna el pénzt.

A következő napokon megint oláh falukon mentünk keresztül. Ha tréfásan odaállítottunk a barmászokdó, kiengedett ingű embereknek, jöddten válaszoltak: nyusztu ungerecsku; nem tudok magyarul — A egyik oláh faluban 10 elfogatott kellett szereznem. Nagynehezen megér-tették mit akarunk, de akkor nagy jaj-gatásba kezdtek, hogy a román katonák minden levét elvitték. Hát persze, ezzel nem értük be, szétnézünk a rövidesen együtt volt a 10 pár ló, kocsival. A meg-lepetés másnap reggel érte a csapatot. Az őt folyamán az összes ló elűnt. Az oláh-ak azt mondták, hogy elszöktek a ha-yasokba, megzokták a legelőt. A mesét el kellett hinni, de a következő faluban már őrlünk a székere hajlamos lovakat,

Dédánál értük el a Marost. Itt is „ejtőernyősök” laktak. Így nevezték el a bakák a kiengedett ingű oláboakat Göde-mesterházaán egész csomó Puskás nevű család lakik, akik egy szót sem tudnak magyarul. Oláhoknak monoják magukat, illetőleg románoknak, (haragszanak az oláh szóért) de erdélyi románok. Ször-nyen haragszanak a regáti testvérekre, akik — szerintük — csak urnak jöttek ide; megzardagodtak s őket mélysegesen lenézték. Az első nagydóra után az öre-gebbek beszédesebbek lettek Tört ma-gyaryelven elmondták, hogy őket meg-lékeznék a háboru előtti jó világra. Ösztönte lehettek, hiszen ruházatunkat, bakancsunkat irigykedve nézték. A fia-talabbak tizedest, szakaszvezetőt is tiszt-nek gondolták. Hogyne, hiszen őket soha-sem láttak egymáson ilyen ruházatot. Ha koncentrára — gyakorlatra — bevonul-tak, csak puskát kaptak. Saját ruhájuk-ban szolgálták, csak a tényleges kapott felszerelést. Persze néhány száz lei ka-lt, hogyha valaki rendes ruhát akart kapni. A gyerekek sóvárgva nézték ke-nyerünket, őket kalácsnak tartották.

Ditrő-Hidason egy hétig voltunk. Ezt a kis falut megismertük, megszeret-tük. Magyarok lakják, csak a husz éves uralom alatt jöttek ide oláhok, a gőzfű-résztelre dolgozni, irányítani. Jó dol-guk volt, hisz kétszerannyi munkabért kaptak mint a magyarok. Talán husz ilyen család lakott itt beszéren, mégis a

faluknak egy nagy görögkeleti templomot kellett építeni számukra. Most is ott áll a dombtetőn, sárgára festve, hivalkodva és — tresen, most már bezárva. A bécsi döntés után ugyanis jobbnak látták a bet-lakodók gyorsan elutazni. Gyulafehérvára vitték őket a román autóbuszok.

Egy hét után visszafelé mentünk, Maroshévízre. Kevert lakosságu, élénk forgalmú hely és képzeliék: villanyvi á-gítást! Nem is gondolják, mennyire örülünk ennek. Egy fűrészyári tisztviselőnél vol-tam elszállásolva, aki jól beszélt magya-rul, németül, oláhl. Besztercéről származott, magát románának vallotta. — Es-ténként politizálgtunk s ekkor kiöntötte minden keservét. Szidta a regátiakat, akik tönkretették Erdélyt. Szidta saját fajtáját, szidta bangatos törvényeiket, melynek végrehajtását kegyetlen szankciók bizto-sították ugyan, azonban mikor a törvény-nek valóra kellett volna válni, megjelent egy igen ismert oláh népszokás: a vesz-tegetés. Tisztviselőiknek olyan kevés volt a fizetésük, hogy — szerinte — lopni kellett, hogy élni tudjanak. Mert élni, urasan szeret a regáti. — Borsze-ken nyaranként tengerészzenekarok já-t-szóltak. Egymásután épültek a szebbnél szebb villák. Most üresen állnak. Muto-gatják ott egy adóbeszedőnek a villáját is, aki halálból még a volt főnökének is épített ajándékba egy kisebb családi házat. Miből ugyan? A fizetéséből? Hi-szen egy jegyző 3000 lelt kapott havon-

ta, ami éppen 100 pengőnek felel meg.

Két bérautó van Hévízen. Főleg Bor-székre vitték és viszik a kirándulókat. Az egyik garag ember volt, mikor fuvaroz-ni kezdett, ma koldus. Elmondotta, hogy a csendőrköt, bírót, jegyzőt ingyen vitte. De még ezen kívül is adott havonta bi-zyonyos összeget az őrsparancsnoknak, ne-hogy összeütközésbe kerüljön a hatóság-gal. Háromféle adót fizetett, bevételé csak hár-e-hóba volt. Leállítani a kocsit nem merle, vevő nem akadt, lassan tönk-rement. Most mint annyi sok más, ő is jobb, szebb életet vár.

Szeptember végén érkezünk meg jelenlegi helyünkre, Csikmege egyik gaz-dág községébe. Minden rossz emléket el-fejettünk itt, az oláhok közötti nyu-gtalan éjszakákat — ne tessék izgalmas csatákra gondolni, csak a bolhák csiptek kegyetieul — bizalmatlansággal egyes szivletenséget, stb. stb. Itt mindenki azt akarta, hogy katonát kapjon lakónak. Minden honvéd szobában alszik, magyar házbán tiszta helyen. A faluknak gyönyö-rű székháza van, előadóteremmel, szin-paddal. A csizmás székekelyek között nem egy érettségizett van. Gazdagok, jómódúak. Fejték is őket alaposan az oláhok, nem sokáig bírták volna már. Hiába, rossz sors volt itt magyaroknak lenni, de megta-nulták, hogy magyarembert csak egy má-sik magyar embertől várhat segítséget, aki vele együtt szenved, aki őt megérti. Ez volt a magyarságnak az ereje, elpusz-

Hírek és különféle

Októberi napsütés.

A mult tél óta ugyszólván eltűnt előlünk a nap, elrejtőzött napokra, hetekre, hónapokra, vigasztalanul komor felbőkrépet mögé. Már szinte azt hittük, hogy viszont se látjuk a jövő tavaszig, oly komolyan-komorán öltötte magára esőszürke fátyolruháját. És ime, október legelején, egy csütörtöki nap reggelén egyszerre csak benevelelt az ablakon a derűlten kék ég Ragyogás, tiszta fények, aranyos-ezüstös sugarak fogadtak bennünket... az ősz, ha reggelként küssé dideregve is, de végigsétál közöttünk azóta is kék és arany színnel ékes, nyári díszruhájában. És ahogy délelőttönként kiragogy a nap, kiragogy minden! Az emberek szinte lelkendezve fordítják az arcukat a nap felé...! És a játszótereken apró kabátkaikkal vidámabban tipognak az apró gyerekek és a ligetek, kertek lombhullató fákkal szegélyes utcák és terek piros, vörhenyes, kénysárga levelescokra mintha nyitásban, fakadásban, valódnak, nem pedig őszi hervadás bucsuzó idejében!

Ragyog a napfény, előtt mindent és valóban — mintha optimistább színből tűnne fel ez az elkecserezt szülő világ. Nem hiába adja ezt a tanácsot a modern bölcselő: „Várd meg, míg kisüt a nap — és csak aztán cselekedj!” Az időjárást azt mondja, hogy: tovább tart a jó idő. Hát csak tartson minél tovább, csak ragyogjon az októberi édes napsütés, örvendeztesen meg bennünket sokszínű lombkoszorúja között derengő édes mosolyával. Mert — ugy van ez, akár az életben — nyereség minden perc, amit ősz beálltával, tél közeledtével napfényben, a nyár illúziójának édes, szivárványos álmai között még eltölthetünk...!

—y—n.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felelőtlenségül jó férjem elhunyt alkalmából részvételükkel fájdalomukat enyhítették, ezúton mondunk hálás köszönetet. ÖVZ. BLAZSEK ISTVÁNNÉ és családja.

Garam Lajos egri lelkész és neje, aki Finnországból hazánkba számított finn asszony, 20-án vasárnap

títhetatlansága. Nagyszerű emberek ezek, tele humorral, vállalkozó kedvvel. Mesélték, hogy utolsó éjszaka két gyermek a csendőrlaktanya elé tett egy pár bocskort, furkásbotot és egy csomó foghagyományt. Mellé is írták ügyesen: „Igy jöttetek, a ily menjettek”. Másnap meg a csomagolás vizsgálmaiban is keresték a tetteseket, de hiába.

Egyik adomát a másik után mondták. Ott hallottam ezeket — lehet, ugyan hogy ismerik már — de hallgassák meg:

Bemegy a szárhégyi ember a városba ott a lakonyába. A kapuban ráordít az oláh őrmester:

- Mit keresel itt?
- A fiamat.
- Ugy, talán sajnálod?
- Nem sajnálom biz én. Voltam én is katonán, legyen ő is. Szenvedtem én is, szenvedjen ő is. Elvesztettem a hazámat, veszítse el ő is.

Az újságokban színesen leírt hegyek valóban fenségesek. Fenyőerdők, gyönyörű csúcsok. Megy a góbe egy ilyen erdőben egyszer csak hallja: sup! Megáll, neszel, semmi. Tovább megy, egyszerű csak megint: sup. Ne te né! Ovatosan lépdel lábujjhegyen, megint sup-sup. Megfordul, kőre látja, hogy őt ülik.

Visszatért tehát Erdély visszatértek a jókedvű székeik. Hálátelt szívvel kezdődik az új munka, új építés. Ne felejtjük el soha a még távollévő testvéreinket és segítők az otthonukból kilendült magyarokon. Valahogy úgy vagyunk most mint a székel népesség bősége. Egyik szemünkkel nevetünk boldogságunkban, másik szemünkkel sirunk fájdalomunkban. Fogjunk össze, segítünk! Legyen a jelző: Mindent Erdélyért!

Most pedig adozzunk egy néma felállással hősi halottunk — DÖMÉN GÁBOR acélgáryi tisztviselő — emlékének. Őt már a visszatérő országgyűlés földi takarja, legyen nyugodt a pihenés.

este 6 órakor az evangélikus kultúrházban előadást fognak tartani. Belépő díj nincs. — Az érdeklődők figyelmét erre az előadásra ezúton is felhívjuk.

Felárú utazási igazolványok a Protestáns Napokra október 24-től november 5-ig terjedő indulási érvénnyel Budapestre megérkeztek és az evangélikus lelkészi hivatalban kaphatók. Darabonként 2:50 P-ért.

Az Acélgáryi Olvasóegylet által 1. hó 12-én rendezett művészesten az „Erdélyért” mozgalom javára történt felülfizetésekért ezúton is köszönetet mond az Elnökség, Albert Ferenc 38:50 P, Karattur Antal, dr. Laczfalvi F., dr. Felszeghy Miklós, Szűcs Róbert, Buczkó Gábor 10—10 P, Kálóczy András alez. 3:50 P, Bedő Albert 2:50 P, Dr. Csengődy Lajos 3 P, Dr. Körös Béla, dr. Csillag József, dr. Olay Andor, Marosszéky Zoltán 2—2 P, Vicsorvasky Gyula 1 P, N.N. 5 P, N.N. 2:10 P, N.N. 2 P, N.N. 1:50 P, N.N. 1 P, N.N. 50 P, N.N. 50 fillér.

Dr. Vilmon Gyula.

Vidéki laplaptársunk: Érsekújvár és Vidéke szeptember 28-án megjelent számában, „A jövő közösség embere a vármegyei szociális munka célja” főcímmel közli a foglalkozik Nyitra-Pozsony k. e. e. vármegyében a felszabadulás óta folyó nagyrányú szociális munkával. A szép és részletes cikk főképpen Dr. Vilmon Gyula alig másfél évtizedes, széles horizontu alkotásiáról és terveiről számol be, minden bízgalommal töltsz nélkül, mert alkalmunk volt látni a számos közösségben felépült a modern felszerelésű egészségügyi és napközi otthon, alkalmunk volt több oldalról hallani szociális elgondolásainak és kivitelezéseinek hálás elismerését a téli gyermekékeztetésekről, a nyári napközi otthonokról, a napközi otthonos ovodákról, a gyermekkertekről. Örömmel állapítottuk meg, hogy miként Salgótarján, egy a huszontétezer lakosú Érsekújvár megyeszékhelynek és a közösségnek tisztelt, szívetit, nagyrabecsülését sikerült, aránylag rövid időn belül, kiérdemelnie, mind felfelé, mind lefelé egyaránt.

Egyébként a fentebb említett lap cikkéből vett alább idézett szemelvény a legjobban igazolja megállapításainkat:

„Vármegyénkben ez a széles értelmű népvédelmi és gyermekmentési munka nagy lendülettel folyik. Közönthető ez a vármegye minden közösségi kérdés iránt fogékony alispánján kívül a megye népegészségügyét irányító vármegyei tisztviselői és orvosainak, Vilmon Gyulának. Ez az írás nem az ő dicsőítését kívánja zengeni, azonban ha a megye népegészségügyéről beszélünk, egyszerűen lehetetlen kikapcsolni az ő személyét. A megye szociális szemléletének egyik legbelső őrzője ő; hogy Nyitra-Pozsony vármegyében a közegészségügy az utóbbi két évben nagy lépésekkel ment előre, első sorban az ő agilitásának, biztos szemének és fáradságát nem sajnáló munkakészségének köszönhető.”

„Hozzáfordultunk most, hogy segítségével képet adhassunk olvasóinknak a vármegye népegészségügyi munkájáról, Vilmon Gyula dr., bár egyike a megye legfoglaltabb emberének, szívesen áll a sajtó rendelkezésére. Mint mondja, nagyon időszerű már, hogy egy kis fényt vessünk a közegészségügy mindennapos foglalkozásaira, melyekről bizony a szélesebb közönségnek elég homályos értesülése van.”

Összint örömmel hangzavallt idétük Vilmon Gyula főorvos közszerepében álló személyét méltató sorok egy részét s mi sem azért tettük, hogy őt feldicsérjük, mert hiszen arra neki szüksége nincsen, azt attól félünk, hogy a regisztrálásért megbántódik, hanem egyedül azért tesszük, hogy városunk apraja nagya, aki örökre szívébe zárta szeretetreméltó egyéniségét, tudomást vegyen s öröklőn kedvence elért sikereinek s úgy érezzük, mindenkinél szíve-óhaja szerint szólnunk, amikor dr. Vilmon Gyulának áldásdus, kezéhasznú s korát éleslátással megértő tevékenységéhez innen, a régebbi otthonából, melegen gratulálunk a további működéséhez isten áldását kérjük!

(—dny.)

Tízezrek hallgatják és dicsérik a multévi ORION küsszuper, de az új típus még ennél is tökéletesebb

ORION 144

Kapható minden ORION rádió-kereskedőnél

Erdélyi est az Acélgáryi Olvasóegyletben.

F. hó 12-én igennagy érdeklődés mellett folyt le az Erdélyi segélyakció javára rendezett magasnívójú hangverseny a fenti Egyesület nagytermében.

Az acélgáryi igazgatójának élén a gyár tisztviselői és munkássága, továbbá a városból is sokan jelentek meg az esten.

Az acélgáryi dalárda és zenekar az Erdélyi indulóval nyitotta meg a műsort. A nagyszerű és hatásos számot lelkes tapsal köszöntés meg a közönség s ez a meleg tüntetés a szereplőkön kívül a felszabadult erdélyi rész magyarságának is szólt. — Ezután az Erdélyből szabadágon levő Borsos Gábor acélgáryi tanító kedves felolvasása következett, melynek tartalmát teljes egészében mai számunkban közöljük. A közvellen hangú és történelmi idők levegőjét árasztó előadást meleg elismeréssel honorálta a közönség.

A következő számokban felváltva szerepelt a három kiváló művész, akiket ez alkalomra a rendezőség meghívott: Albert Ferenc hegedűművész, Petri Endre zongoraművész és Járny József ének-művész.

Albert Ferencnek kapcsolatai vannak Salgótarjánnal, amennyiben édesapja salgótarjáni születésű, innen Ózdra került, rokonai most is nagy számban élnek Ózdon. Albert Ferenc Győrben született, fiatal, jelenleg 22 éves, hegedűművész és hegedűtanár. A fiatal hegedűművész gardának legnagyobb ígérte. Zathureczky és Hubay művésziskolájából került ki, egészen fiatalon, hiszen már 3 és fél éves korában kezdte el hegedűtanulmányait — Eddig 14 európai államban hangversenyzett és tavaly megnyerte Genfben a nemzetközi hegedűművész versenyt. Különösen nagy külföldi sikerei voltak Berlinkben, Párisban és Rómában. Már 9 éves korában, mint csodagyerek mutatkozott be, de hála Istennek nem maradt meg csodagyereknek, hanem a legjobb uton halad, hogy a világ egyik legjobb hegedűse váljék belőle. Minden számát és különösen saját szerzeményét a „Fjordok között” c. számot szűnni nem akaró tapsal köszöntö meg a közönség.

Petri Endre. Zongoraművész és zongoratanár. Szintén egészen fiatalon kezdte el tanulmányait és azok befejezte után néhány nagyszerű beföldi és külföldi hangversenye után 2 és fél évig kiváló hazánkianak Szigeti József hegedűművésznek volt állandó partnere, kívül bejárta Angliát, Észak és Délamerikát, valamint Északafrikát. Kb. fél évvel ezelőtt került haza és azóta ugyszólván állandóan Albert Ferenc partnere. Csodálatos képessége a kevésbé jó zongora dácára is nagyszerűen érvényesült.

Járny József. Egyike a legszebb reményekre jogosított fiatal magyar tenoristáknak, kinek szép, tisztán csengő, magas szárnyalású hangja annyira feltűnt, hogy énektanulmányait még be sem fejezte és a m. kir. Operaház máris tagjai sorába szerződtette. Kellemes megjelenése csak

fokozta a magával ragadó hatást, melyet széles terjedelmű, gyönyörű hangja kiváltot.

A nagyszámban megjelent közönség szinte lélegztelvi visszafogva hallgatta a magas művészi számokat, amelyeknek lenyűgöző hatása élénk szobeszed tárgyat képezi még ma is. Akik jelen voltak boldogok, hogy részesei lehettek a magas és ritkán hallott művészetnek, aki nem volt jelen, azok mélyen fájjalják a veszteséget, ami elmaradásukkal érte őket.

Hisszük, hogy lesz még alkalmunk hallani Albert Ferenc és társai felejthetetlen szereplését.

A város képviselőtestülete 1. hó 24-én d. u. 3 órakor rendes közgyűlést tart. Az állandó választmány 22-én d. u. 3 órakor tartja ülést a közgyűlési tartalmat tárgysorozattal.

Megnyílt a Nemzeti Szálló, étterem és kávéház! Világot járt magyar ember vette át a Szenátáren levő Nemzeti Szállót, amelyet 1. hó 17-én nagy érdeklődés mellett meg is nyitott. Sanghaiban volt magyar vendéglője az új bérllőnek Bock Mészároknak aki 6 évig kereskedelmi hajón volt kormányos. A Sanghaiból kiutasított magyar ember sok értékes kínai emlékekkel díszítette fel a helyiségeket, — melyeket izlésesen rendezett be és kínai tárgyú festményekkel és műtárgyakkal látott el. A teljesen új alakított étterem, olcsó árak és urli kiszolgálás mellett bizonyára találkozója lesz a keresztény uri társadalomnak.

de minden kultúrnép gyógy-szerei között megtaláljuk az

ASPIRIN

TABLETTAKAT

SPORT

SSE-Mátészalka 8:1 (7:0)

SALGÓTARJÁN. 500 NÉZŐ. VEZETTE: LAKATOS.

SSE: Barabás — Sümegi, Weber — Klajbák, Hernádi, Kovács — Langár, Tóbiás, Szabó, Köszegi, Kontár.

Mátészalka: Szakács — Gál, Csabovics — Vojti, Szabó, Molnár — Katán, Kun, Horváth, Nagy.

MTK 10 emberrel kezdi a játékot. Végig SSE főlény alakul ki. A 15. percben Kontár hatalmas lövése a hálóban köt ki. A 22. percben ismét Kontár, 30. percben Szabó átadásából Tóbiás a góllövő, 33. percben Kontár, Kovács átadásából lövi a negyedik gólt. A 37. percben Kontár lövésebe Csabovics belenyúl és irányt változtatva a labda a hálóba jut Hernádi

20 méteres lövéseiből szerzi a SSE 6 gólját. A 42. percben Szabó az ötösről rugja a félidő utolsó gólját, 7:0.

A II. félidő 8. percében Szabó lövését a kapus nem védi. MTK védelemből és ez megakadályozza a SSE további eredményességét. A 24. percben éri el a MTK egyetlen gólját. Váratlan gyors MTK roham, befejezésül Kárpáti jól helyezett lövésevel szemben Barabás tehetetlen. A SSE teljesen beszorítja ellenfelet, de puha csatásora nem boldogul az MTK kemény védelmével.

Kitűnt: Klajbák, Kovács Kontár ill. Szabó, Kun és Csabovics.

Magyar-német mezőgazdasági együttműködés.

A magyar gazdasági élet fontos eseménye: a magyar-német mezőgazdasági együttműködésről szóló megegyezés. A két baráti ország között létrejött újabb megállapodás nem csupán külkereskedelmi jellegű, hanem többet is jelent bizonyos cikkek kölcsönös szállításánál. A megegyezés ugyanis megadja annak a lehetőségét, hogy a magyar és a német mezőgazdaság szervesen együttműködjék s így számos termelő ágazat erőteljesen fejlődjék. Németország például tudományos kutatások eredményét és kitűnő tenyésztásokat bocsát Magyarország rendelkezésére, Magyarország pedig bizonyos terményeket az eddigieknél is szélesebb körben fog termelni. A szerződés megkötése alkalománál Budapesten tartózkodott és a fővárosi várművek a külföldi sajtó képviselői előtt előadást tartott a német közlekedésügyi egyik kiadvány vezetője: Moritz miniszteri osztályfőnök. Előadásának tartalma röviden a következő volt: Az 1918-19-es világháború első éveiben a hadviselő országok népe azt evett és ivott, amire képe volt. A német nép akkoriban még nem ismerte el a készletgyűjtés és a takarékos háztartás jelentőségét s így 1916-ban már az egész népelemezés megrendült. Sokat tanultunk ebből. 1939. szeptemberében már a hadüzemelt napján egy csapásra bevezettük az élelmiszerjegyeket. A népelemezés így a háború kezdetén egész más volt mint a világháborúban. A világháborúban ugyanis irányítás nélkül maradt a gazdasági élet. Élelmiszert volt ugyan, de senki sem tudta mennyi, az állam pedig nem tartotta kezében a készleteket s így az árak oda áramlottak, ahová nem kellett volna. Ma Németországban szabad ugyan a gazdasági élet és az áruforgalom magánjogi alapon bonyolódik le, de az állam irányításával. Pontosan ismerjük a népelemezés helyzetét. Az utóbbi években, mikor fölszökeztünk voltak, a népelemezés öt állami szervezete (gabona, állat és állati termékek, tejtermékek, olajok és zsíradékok, kerítési termények és tojás) összegyűjtötte azokat. Ezek birodalmi élelmiszerügyi szervek (Reichsstelle) már békéidőben arra valók voltak, hogy a fölőleget és a hiányt kiegyenlítsék. Ezzel elértük, hogy a háború kitörésekor az állam nagy élelmiszerkészletekkel rendelkezett. A legnagyobbak a gabonakészletek voltak. Ez a magyarságot annak, — amit Németország barátai és ellenfelei egyaránt elismernek — hogy Németországban a háború kitörésekor nemcsak a rakományok, hanem a tényleges és a tornatermek is rendelkeztek a gabonakészletek súlyai alatt. Ez a magyarságot annak is, hogy a nemzeti gabonakészletek érintetlenek maradtak, pedig ebben a gazdasági évben sok hiányt okozott a természet szeszélye: az ősi vetések megkéstek, fagykarak voltak, a tavaszi vetések egy része elmaradt és rossz volt az időjárás.

Hasonló a helyzet a hus és zselatin terén is. Világosan látjuk tehát a népelemezés jövőbeni alakulását is. Már most tudjuk, hogy milyen lesz a helyzet

egy vagy két esztendő múlva. Németország népelemezés tekintetében is hosszú időre készült fel.

Nem minden vonatkozásban ilyen kedvező a helyzet. Az ideai gyümölcsstermes például nagyon rossz volt. Természetes, hogy ilyen körülmények között körültekintünk, hogy honnan szerezhetünk pótlást. Elsősorban azokhoz az országokhoz fordulunk, amelyekkel baráti viszonyunk vagyunk és földrajzilag közel fekszenek, például Magyarországhoz. Sajnos azonban Magyarországon is rossz volt a gyümölcsstermes.

Ezzel szemben valóságos rekordtermésünk van burgonyából és cukorrépából. Cukorellátásunk ezek után úgy alakul, hogy fokozott mértékben halmozhatunk fel készleteket.

A népünk ellátására irányuló hosszabb időre szóló gondoskodáshoz tartozik, hogy behozatali lehetőségek után kutatunk. Ebben a tekintetben el kell ismernünk azt, amit a környező államok mondanak: „Elsősorban saját szükségleteinket elégítjük ki s aztán azt szállítjuk, amit szállítani tudunk.” Ezt az elvet minden országgal szemben, elsősorban pedig olyan országokkal szemben elismerjük, amelyekkel jó barátságban vagyunk, mint például Magyarországgal. Amit Magyarország adhat, átvesszük. De mindenkor tisztelben tartjuk azt a kijelentést, hogy Magyarország saját szükségletei megelőzik a kivitelt. Azért hangsúlyozzuk ezt, nehogy a magyar nép körében esetleg az a téves nézet terjedjen el, hogy Németország olyan sok árut vehetne át Magyarországtól, hogy ezzel Magyarország nehézségek állhatnának elő a népelemezés terén. A magyar kormány bizonyára meg fogja mondani, hogy mit szállítanak és mit nem. Például Magyarország egyes állati termékekből (vaj) sokkal kisebb mennyiséget szállított a kedvezőtlen 1940-es évben Németországnak, mint amennyit 1939-ben Németországba exportált.

Fontos, hogy a magyar közvélemény tisztában legyen azzal, hogy a Németországba irányuló magyar áruszállítások semmiféle vonatkozásban áruhiányt Magyarország nem okoztak és ha volt is áruhiány, úgy az nem állott semminő összefüggésben a németországi szállításokkal.

Az állat- és huskivitel terén Magyarországának megvan a lehetősége arra, hogy termelését fokozza. Németország éppen ezért értékes tenyésztásokat ad Magyarországnak. Így Magyarország egy későbbi időpontban — nem holnapról vagy holnaputánról van szó — növelheti majd állatexportját. Ez is egyik pontja az új magyar-német szerződésnek.

A kölcsönös gazdasági kapcsolatok egy másik fontos cikke a buza. Az idén Magyarországon is rossz volt a buza-termés. Igazán senki sem tehet róla, hogy az ideai termés rosszabb mint az utóbbi évtizedek leggyengébb termésé. Természetes, hogy ilyen körülmények között Magyarország nem is szállítthat annyi bu-

zát Németországnak, mint az elmúlt jobb években. Egyébként a háború kitörése óta nem is növekedtek a Németországba irányuló magyar buzaszállítványok.

A fővárosi és a külföldi sajtó képviselői nagy érdeklődéssel és tetszéssel fogadták az előadást, amely feltárta a két baráti ország gazdasági kapcsolatainak biztató jövőjét, egyben pedig megvilágította azt is, hogy mennyire alaptalanok és valótlanok azok a rosszindulatú hisztériák, amelyek a gyenge termés okozta viszonyokból fegyvert akarnak kovácsolni Németország ellen. A magyar közvélemény erőteljesen elutasít minden ilyen irányú súlyos kísérletet, mert tudja, hogy hazánk immár három ízben nagyobbodott meg a baráti Németország segítségével. És tisztában van azzal is, hogy a magyar-német gazdasági kapcsolat gazdasági boldogulásunknak is egyik legerősebb pillére.

A POLLO MOZGÓ

19-én, szombaton 5, 7 és 9-kor
Október 20-án, vasárnap 3, 5, 7 és 9-kor
21-én, hétfőn 5, 7 és 9 órakor

Tamás urfi kalandjai

Mark Twain ragyogó, izgalmas regénye

Fősz.: Tommy K. és May R.
Kiegészítő: Magyar bírádó

Október 23-án szombat 6 és 8
24-én csütörtökön 6 és 8 órakor

A VÁSÖKLŐ

Wallace Beery és Robert Taylor filmje

Többi szereplők: Florence Rice
és Charles Bickford.
Kieg.: Fox és Ufa világhíradók

Sálgótarján m. város polgármesterétől.
15.123/1940.

Géperjű bérkocsik viteldíjának szabályozása.

Hirdetmény.

Közhírre teszem, hogy Sálgótarján megyei városban a helyi fuvaroknál a következő viteldíjak vannak jelenleg érvényben.

A Hirschgyár, acélgyári irodáig, a Karancs utcai utolsó lakóházig, a bánya-kaszinóig, a Rókkant telepre, a Forgács utcai kaszinóig és az Újtelepre a viteldíj 1 P 60 fillér, a városnak ezen helyeken tuleső részére 2 P 20 fillér, éjjel pedig egyformán 2 P 50 fillér. Az éjjeli idő este 10 órától reggel 5 óráig számítandó. 15 percnyi várakozási idő díjtalan, ezenfelül az első 12 perc 20 fillér, minden további 6 perc várakozási idő pedig 20 fillér.

Sálgótarján, 1940. október 14.

A polgármester helyett
Horváth
v. tanácsnok

Szeplő, májolt
ellen használjon

B u b i szeplőkrém

Kapható: SZÜCS-gyógyszertárban.

Tennisz.

Folyó hó 12-én, szombaton fejeződött be a sálgótarjáni m. kir. állami gimnázium és az állami kereskedelmi közösen megrendezett tennisz verseny a 1940. év bajnoki címért, amely részben a városi, részben az acélgyári pályán folyt le.

A döntőben Bóna győzött Horváth ellen 6:0, 6:3-ra, Pántos-Nagy 2:6, 6:1, Horváth Pántos ellen 6:3, 6:4-re győzött és Bóna Nagy ellen 6:2, 6:3-ra.

Ezek szerint a gimnázium és kereskedelmi iskola egyéni bajnoka: Bóna Andor VII. o. t.

2. Nagy Zoltán VIII. o.

3. Horváth Károly VIII. o.

4. Pántos György ker. II. o.

Párosban első a Horváth-Nagy pár lett.

HIRDETMEYNY.

Sálgótarjáni városi vendéglőforgalmi iroda közlik, hogy a DIÁK LATOGATÁS címen megfelelő jelentkezés (32) esetén társas autóbusszal kirándulást rendez Egerbe 1940. november 10-én, (vasárnap)

Indulás: 1940. november 10. én reggel 8 órakor a fővárosi állomás elől, vissza-indulás Egerből este 6 órakor.

Kényelmes bűrlőhelyek. Rézavételi jegy ára 7 Pengő. Pótszék ára 5 50 P. Jelenkezési határidő 1940. XI. 3. este 6-ig a leelőjezésessel.

Jegyek kaphatók: Jancsik Ferenc cukrászdájában.

Hirdessen
„A MUNKÁ”
Politikai hetilapban!

Talált tárgy. 1940. október hó 2-án Sálgótarján Főterén találtak 1 drb. papírpénzjegyet. Igazolt tulajdonosa a hivatalos órák alatt átveheti a rendőrkapitányságon.

Megvételre kerestetik használt, jó állapotban levő Wertheim szekrény. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja.

Az új kukorica legmagasabb ára. Az árelenőrzés országos kormánybiztos megállapította a szemeskukorica legmagasabb árát. Eszerint az ideai termésű idényszerűen száraz szemeskukorica legmagasabb termelői ára körzetenként októberben és az utána következő hónapokban május végéig váltakozik; illetve fokozatosan emelkedik. Hat ilyen körzet van. Az első körzetben az októberi kukorica ár 14,20, a második körzetben 14,45, a harmadik körzetben 14,70, a negyedik körzetben 14,95, az ötödik körzetben, amely a fővárosra is vonatkozik, 15,20, a hatodik körzetben pedig 15,95 pengő mázsánként. Ezek az árak hónapoként fokozatosan emelkednek és például a budapesti körzetben május 1-én a szemeskukorica ára eléri a 21,20 pengő mázsánként. A rendelet intézkedik arról is, hogy a kereskedők mekkora hasznút számíthatnak.

Szüreti kilátások. A szüret az ország legtöbb helyén, különösen az Alföldön megkezdődött. Igen sok helyen nagyon hamar be is fejeződött, mert a legelőrebb szőlősgazdák emlékezete szerint a mostanihoz hasonló gyenge szüret hosszú évtizedek óta nem fordult elő. A beérkezett adatok igen elszomorító képet mutatnak az ideai termésről. Az idén körülbelül 420 000 kat. holdat kitevő szőlőterületből mintegy 390 000 holdról érkeztek be becslési adatok. Ezek azt mutatják, hogy az országos termés átlag két holdanként a tavalyi 11 hl-re szembe a 2 hl-t is alig fogja elérni. Ebben az évben a legkedvezőbb esetben sem számíthatunk 7—800 000 hl-nél több musttermésre. Ez a tavalyi termésnek egyötödét sem teszi ki.

A szappankészletek bejelentése. A kormány rendeletet adott ki a szappankészletek bejelentésének és forgalmának szabályozásáról. Bejelentési kötelezettség alá esik a szappan előállításával, forgalombahozásával foglalkozó iparosok, illetve kereskedők birtokában levő minden készlet. Ezeket a rendelet megjelenésének napját megelőző napi üzletzárás, illetve üzemszámla adatainak megfelelően kell bejelenteni. Ezenfelül a szappan előállítás iparosok tartoznak bejelenteni azt is, hogy 1938. október 1-étől 1939. szeptember 30-ig, illetve 1939. október 1-étől, 1940. szeptember 30-ig üzemszámlákban mennyi szappant állítottak elő, a kereskedőknek viszont azt is be kell jelenteniük, hogy az említett időszakban mennyi szappant, bonnan és kiől szereztek be. A bejelentéseket a moó és piperezappanra vonatkozólag külön-külön részletezve kell megtenni. A bejelentést a rendelet mellékletének megfelelő mintá szerint kell példányban október 18-ig kell a Külkereskedelmi hivatalnál személyesen vagy ajánlott küldeményként beküldeni.

Nyomdatulajdonos: Vég Kálmán.